

Komentarji

k dnevnim dogodkom in
vprašanjem

Vse akcije, ugovori in prote-
delavskih organizacij v Illi-
nisi niso nič pomagali. Dr-
na zbornica je sprejela da-
na blago. Propaganda ve-
mojine je zmogala. Pre-
na je pa bila, da prejemi
na davka pojdejo v sklad za
pospele.

Proces davka na blago je eno-
ren. Od vsakega dolarja v
lah na drobno bo treba pla-
tri cente. To se pravi: od
dolarja, ki ga trgovec
je za prodano blago. Ob-
moje vse blago razen ga-
na, ki je že od prej obdav-
Tudi hrana. Sploh vse po-
šine, ki jih mora vsakdo
eti vsak dan.

Trgovec bi lahko absorbiral
davek; odpisal bi ga od svo-
ga dobička. Toda prišeljen ni
zakotkeri bo to storil. Obi-
na naveda je, da se vsi taki
pripišejo cenam na drob-
is — narod plača. To se pra-
delavi. Kajti teh je naj-
v kupujejo največ blaga.
vek na blago je davek na de-
jevo kupno silo.

Bojati se davek na blago pov-
me med njimi; zato pravijo,
je ta forma davščine najbolj
demokratična. Vsi enako
plajo! Navidezno je to res,
ampak bogataški sloj, ki je v
iki manjšini, plača najmanj.

Bojati se najbolj sovražijo
vek na dohodke. Razumljivo,
vek na dohodke je progresiv-
; čim več je dohodkov, višji
davek. In to ni demokratič-
! Vsi naj enako plačujejo!
pa, da eden državljani poba-
milijon dolarjev dohodkov, z
naimi sleparijami (a la In-
), drugi pa strada, ker nima
la in vsled tega nikakršnih
hodkov — je demokratično.

Slepici, ki so zadnji jesen vo-
demokrate, so mislili, da
zad drugače. Saj je! Illi-
na zbornica je zdaj po ve-
ni demokratična — in slepci,
so jo postavili, so zdaj dobili
demokratičen davek. To se
"lika".

Z denarjem, ki ga dobe od
ga davka, bodo podpirali re-
Staro pravilo, da morajo
vedni podpirati rezeže, se izva-
pod demokrati kakor pod re-
kanciji. Sistem je isti. Ali
slepici kdaj spregledali?

Well, "new deal" se je začel
tem, da bo vlada poflikala po-
mljene privatne banke s no-
nim denarjem, iz nameščencev
bivših vojakov bo pa iztismi-
pol milijarde dolarjev. Hoo-
er se lahko smeje v pest. Kajti
je bil njegov "old deal".

Vlada si je spet izposodila od
bankirjev 800 milijonov dolar-
v temu posojilu je zvišala
obvestno mero od poldrugega
odstotka na štiri in pol odstot-
Bankirji bodo dobro zaslu-
ili. Zvezni nameščenci, poštni
ni drugi, bodo pa morali prispe-
petnajst odstotkov svojih
dovodov, da bo vlada lahko zmogo-
na zvišane obresti od svojih
največjih zadolžnic; veterani
bodo morali prispevati polovico
svojih podpor in nekateri vse.

Tako gre. Najprej so kriča-
kako pojde zdaj vse po no-
nem, nič več po starem, nato pa
so krenili po istih starih potih.
Namesti delavcem in dajati ban-
kirjem — to je že star "deal",
kako star kot je star ameriški
kapitalizem.

Leti naznanjajo s silnim kri-
vom veselja, da gredo cene del-
ničam navzgor. Vse gre kvi-
k! Ali so že pozabili, kako je
vse navzgor ob času, ko je
Hoover nastopil vlado?
Ali bodo spet napihavali me-
narček, da bo potem počil? Se-
veda bodo. Burbonci se ničesar
našče in nič ne pozabijo.

RUDARJEM NE BODO ZNIŽALI MEZDE

Redukcijo preprečili tajnik fede-
racije Morrison; operatorji
zahtevali 35% znižanja

Washington. — Procedura za
znižanje plače rudarjem na an-
tracitnem polju se je izkazala
za jalovo, ko Frank Morrison,
tajnik Ameriške delavske fede-
racije in zastopnik rudarske u-
nije v arbitražnem postopanju,
ni hotel pristati na zahtevo ope-
ratorjev za 35% redukcije.

V smislu pogodbe so ope-
ratorji pred več meseci prišli
pogajanje za znižanje. Vrtilo se je
več konferenc med Lewisom in
zastopniki družb v New Yorku.
Ker se pa niso mogli sporazume-
ti, je vsaka stranka imenovala
svojega zastopnika v arbitražno
komisijo, ki je te dni naznani-
la, da se ne more sporazumeti.
Zastopnik operatorjev je insi-
stiral na redukcijo, Morrison pa
proti in tudi ni hotel pristati na
imenovanje tretje osebe v komi-
sijo, nakar je vsa procedura
skrahirala.

"Trditve, da bi znižanje le-
stvice stimuliralo večjo produk-
cijo in rezultiralo v večji zapo-
slenosti, nima nobene podlage v
izkušnjah drugih industrij," je
izjavil Morrison. "S takim po-
stopanjem se ne stimulira trg."

"Dejstvo je, da do ekonom-
skega oživljenja ne more priti
prej, dokler ne bo vzpostavljena
kupovalna moč dvanajst do
petnajst milijonov brezposelnih.
Kadar se to zgodi, se bo povečal
tudi trg za trdi premog in ne
prej."

Priloge za Mooneyjev kongres

Velika udeležba na konferenci
delavskih organizacij v New
Yorku

New York. — (FP) — 347
organizacij je bilo zastopanih
po 599 delegatih na konferenci,
katero je sponsoriral priprav-
ljajni odbor za Mooneyjev kon-
gres, ki se vrši v Chicagu dne
30. aprila do 2. maja za opro-
stitev Mooneyja.

Izmed delegatov je bil izbran
organizacijski osek, v katerem
so zastopani vsi delavski ele-
menti, od konservativnih do
najradikalnejših. Odseku je bi-
lo naloženo, da pritegne v to gi-
banje čimveč unij Ameriške de-
lavske federacije in ostale so-
cialistične klube.

Sprejeta je bila resolucija, v
kateri se apelira za čimvečjo
representacijo na Mooneyjev-
vem kongresu in da se strne o-
krog boja za njegovo osvobodit-
ev tudi vse delavsko obrambno
gibanje in razredni boj. V tem
smislu je apeliral tudi Mooney,
ko je izdal oklic na vse delav-
stvo za kongres.

Fašistom gre slaba na Span- skem

Madrid, 18. marca. — Stranka
španskih fašistov v plavih sraj-
cah se je hotela pokazati te dni,
pa ni imela sreče. Republikan-
ske organizacije, posebno socia-
listične mladinske organizacije,
so hitro raztirale vse namera-
vane demonstracije plavosrajč-
nikov in nekaj so jih pretepli.
Protifašistični demonstrantje so
vpili na ulicah: "Nobenega fa-
šizma v španski republik! Smrt
Mussoliniju in Hitlerju!"

Davkoplačevalci so zastavkali

Elkville, Ill. — Tristo hišnih
posestnikov, ki so organizirani v
ligi davkoplačevalcev, je odgla-
sovalo, da to spomlad ne plača-
jo nobenih davkov. Za ta korak
so se izrekli, da pokažejo obla-
stem potrebo za znižanje izdat-
kov.

300 aretiranih v Dalmaciji

Belgrajska vlada odkrila "vata-
ško zaroto" v Splitu

Beograd, 18. marca. — Vlada
naznanja, da je odkrila novo in
na široko razpredeno zaroto za
revolucijo, katere namen je od-
pad Hrvatske in Dalmacije od
Jugoslavije.

Anglija grozi Rusiji s pre- lomom trgovine

Sovjetska vlada se pa ne zmeni
za grožnjo in postavi angleške
sabotažnike pred sodišča

Moskva, 18. marca. — Sovjet-
ska vlada je včeraj naznanila, da
se bodo štirje angleški državlja-
ni, ki so obtoženi sabotaže, mo-
rali zagovarjati pred sodiščem.
Obravnava pride v enem me-
secu. Štirje Angleži so inženir-
ski nameščenci angleške elek-
triške podružnice Metropolitan-
Vickers v Moskvi.

Angleška vlada je poslala so-
vjetom ostro protestno nošo za-
htevajoč, da morajo biti obtož-
eni Angleži takoj oproščeni, dru-
gače bo pretrgala trgovinske
stike z Rusijo in odpoklicala svo-
jega poslanika iz Moskve.

Stavka čevljarov na vzhodu

V centru čevljarke industrije
je zastavkalo pet tisoč delav-
cev proti niski plači

Lynn, Mass. — (FP) — Nad
pet tisoč čevljarov delavcev je
zastavkalo v tem mestu radi niz-
kih plač, v Bostonu pa 350. V
zadnjih desetih letih je to naj-
večja stavka čevljarjev v tem
mestu.

Radi nestalnega dela čevljarji
že pred krizo niso velike zaslu-
žili, v zadnjih letih pa so bile
plače močno znižane. Minimalna
unijska mezda leta 1928 je bila
\$20 za ženske in \$35 za moške
na teden, sedaj pa znaša od pet
do devet dolarjev, pravi poslov-
ni uradnik čevljarke unije. Ker
je čevljaraka industrija močno
prerazvita — preveč tovarn in
preveč strojev — delavci ne
delajo povprečno več kot šest
mesecev v letu.

Stavkarji zahtevajo restavri-
ranje stare plače. Par kompanij
se je že podalo in pristalo na
zvišanje plač za 12,5%, z več-
jim številom od 36. družb, pri
katerih je stavka, pa so v teku
pogajanja.

Med ameriški čevljarji ni
močne unije ne sedaj niti v pre-
teklosti. Eksistira več neodvis-
nih unij v raznih mestih, kjer je
večja čevljaraka industrija. Te
unije so večinoma lokalne in ne
splošne, kljub temu so čevljarji
izvežbani stavkarji, ker stavke
v tej industriji niso nič novega.

NEMŠKI SOCIALI- STI BOJKOTIRA- LI PARLAMENT

Fašisti "čistijo" Nemčijo. Samo
"čisti" Nemci smejo biti v
javnih službah. Spopad s Če-
hi. Sovjetski poslanik odšel
domov

Berlin, 18. marca. — Socialisti-
čna stranka v Nemčiji je bojkot-
irala novi parlament, ki bo
pod kontrolo fašistov; njenih
121 poslancev ostane doma.

Fašistična policija v Badenu
je včeraj aretirala vse socialis-
tične in komunistične poslan-
ce, ki so še bili na prostem. Vsa
poslopja socialistične in komu-
nistične stranke ter delavskih
unij so v rokah policije. Na
programu fašističnega "čišče-
nja" je tudi odprava vseh mar-
kasiističnih imen ulic in krajev.
Fašistični juristi, ki so zbora-
vali v Leipzig, so predložili
vladi zahtevo, da rezultat "na-
cionalne revolucije" mora biti,
da morajo biti vse pravne služ-
be v rokah samih čistokrvnih
Nemcev; vsi inosemski in židov-
ski odvetniki, sodniki, notarji
in drugi javni uradniki morajo
iti na cesto.

Leon Mihajlovič Činčuk, so-
vjetski poslanik v Berlinu, je
odšel v Moskvo na poziv svoje
vlade, da "poroča o položaju v
Nemčiji".

Hitlerjeva vlada je izzvala
spor s Čehoslovakijo. V Katha-
rinenburgu ob češki meji so fa-
šisti pretepli nekaj čeških de-
lavcev in takoj je sledil protest
Čehoslovajske vlade. Nemška
vlada je odgovorila s ustaviženjem
izplačil češke valute v Nemčiji.

Dunaj, 18. marca. — Položaj v
Avstriji je še vedno napet. Fe-
deralni šef policije Franz
Brandl je resigniral, ko se je
opri s Dollfusom zaradi mobil-
zacije "Heimwehra". Dollfus
je odredil, da se heimwehrovci
ne smejo pokazati oboroženi in
ob enem je pozval 7000 rezervi-
stov pod orožje.

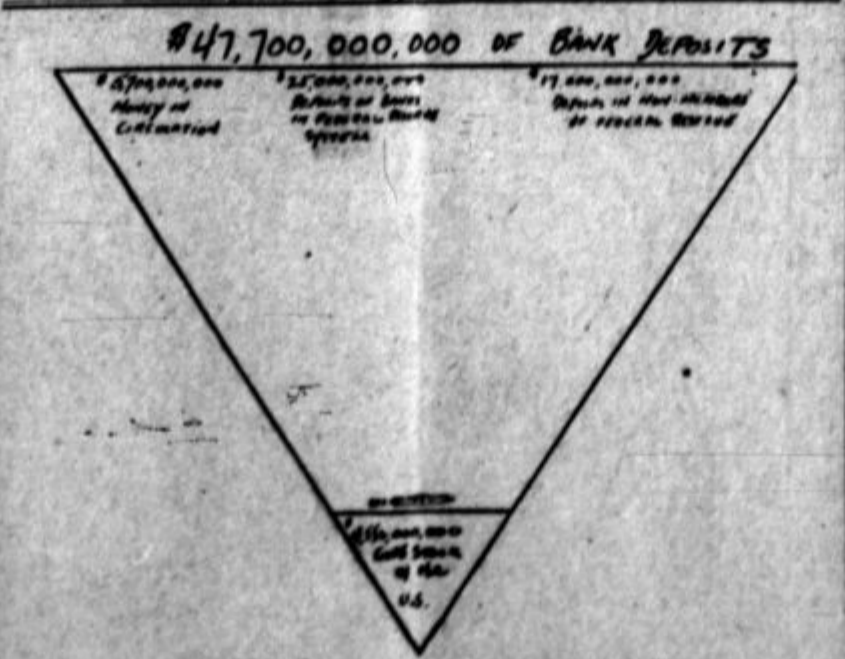
Na dunajski univerzi so se
včeraj stekli fašistični in židov-
ski medicinci. Metali so mrtva-
ške glave in kosti drug v dru-
gega.

Policija na Poljskem ustrelila pet stavkarjev

Pabjanice, Poljska, 18. marca.
— Tu so bile včeraj demonstra-
cije stavkarjev in policija je
streljala v delavake množice. Pet
stavkarjev je bilo ubitih in ve-
čje število ranjenih. Okrog 9000
tekstilnih delavcev v distriktu
Łódź štrajka že teden dni vsled
nekega spora z delodajalci.

Poslanec izvršil samomor

Philadelphia, Pa. — Jacob
Matha, poslanec v pennsylvanski
legislaturi, se je te dni ustrelil.
Za vzrok navajajo slabe finanč-
ne razmere.

Zakaj so bile banke zrperle? Gornja piramida predstavlja
zgradbo ameriškega bančnega sistema. Najnižni trikot je zlata
rezerva, ki je držala 47 milijard bančnega kredita poleg papirna-
tega denarja. Ker je bila teža prevelika, se je podrla.

Rimska konferenca za "rešitev Evrope"

Mussolini je "v principu" sprejel MacDonaldiv petletni
razorožitveni načrt. Bistvo načrta je, da štiri vele-
sile—Anglija, Francija, Nemčija in Italija—izenačijo
svoje oborožene sile in skrbe za mir. Mala ententa
je proti temu načrtu. MacDonaldiv prijateljsko spre-
jet v Rimu

Znamenita razstava "evli- lizacije" v Chicagu

Razstava prikazuje evolucijo me-
sta in — raketstva. Močna
slika kontrastov

Chicago. — (FP) — V chica-
škem Arts klubu so se te dni o-
tvorila razstava o evoluciji me-
sta in je svoje vrste posebnost.
V miniaturnih modelih so nari-
sane slike človeških stanovanj
od stare Grške do mesta bodoč-
nosti. Razstava bo trajala do
konca meseca, nakar bo šla na
gostovanje v New York in po
drugih mestih. Sponsorira jo
profesor Robert Morse Lovett
in drugi.

Pretežni del razstave se na-
naša na mesto sedanjosti, ki je
slika kontrastov. Črto sodob-
nosti je seveda težko potegniti,
ker je na svoj način tudi stara
grška Akropolis prav tako seda-
nja v mnogih osirih kot je na
primer Pariz, Chicagu, New
York ali London. Na vsokju
majestične Akropole starih A-
ten so briogi sušnjev, ki so bili
ekonomsko težilce stare Grčije;
njena moderna paralela pa so
nebotičniki in zlata obrežja, v
seni katerih so velemestni alu-
mi. Kjer bivotarijo moderni su-
nji.

Nazorno je narisana tudi si-
ka John Doeja in njegove žene,
kako si nabavita dom in ga iz-
gubita. Prva slika prikazuje
Johna in njegovo soprogo, ko
gresta k zemljiškemu agentu,
kjer John s klobukom v roki
podpiše kupno pogodbo za osek
trak zemljišča, da si s ženo po-
stavita svoje ognjišče. Slika se
nato preseli k bankirju, kjer
Doejeva dobita prvo vknjižbo
in za tem še drugo in tretjo.

Naslednja slika prikazuje Doe-
jevo hišico, na kateri čepita dva
črna ptica — prva in druga
vknjižba. Pride kriza in John
zgubi delo, nakar se prično čr-
ni dnevi za njegovo družino.
Druga slika je javna dražba, ko
Doejevi izgubi hišico in so po-
stavljene na cesto — bolj siro-
mašni kot v času, ko sta s ženo
delala načrte, kako priti do last-
ne strehe.

Na drugi strani pa je tudi
slika, ki prikazuje mesto bodoč-
nosti in nove družbe. Mesto je
lepo planirano, s stanovanjaki-
mi, trgovskimi in tovarniškimi
predeli. Hišice so lične in, kar
je najvažnejše, prebivalci tudi
evikij ne poznajo, ker so se
naučili delati eden za vse in vsi
za enega. To delajo v okvirju
stanovanjskih zadrug in občins-
skih stanovanj. Embriji teh
institucij že eksistirajo v raz-
nih evropskih mestih — na Du-
naju in Berlinu. Moskvi in Lon-
donu pa tudi v New Yorku. Te
institucije — zadruga in obč-
inska stanovanja — prikazuje-
jo tedenco socialnega razvoja.

To znamenito razstavo, ki po-
kazuje pariške bulevarje in pod-
njimi in odvodnih kanalih člove-
ške brioge, "zlata obrežja" in
slume, kjer pogajanja in cvete
kriminalnost — to razstavo bo
mogoče videti v vseh večjih me-
stih, kot pravijo sponzorji. Ker
je bazirana na močnih social-
nih kontrastih, je najbrž zani-
mivejša kot pa bo svetovna raz-
stava v Chicagu, vsaj pa vzgoj-
no pomembnejša.

Liga obsodila Peru

Zeneva, 18. marca. — Odbor
Lige narodov je obsodil repub-
liko Peru v Južni Ameriki za-

Rim, 19. marca. — Angleški
premier Ramsay MacDonald je
včeraj dospel z letalom iz Zene-
ve v Rim s svojo partijo in
Mussolini ga je prijateljsko
sprejel. Imela sta tri sestanke
in se razgovarjala o problemih
Evrope, ki ogrožajo mir — o
statusu Italije napram Franciji
in Jugoslaviji, vstajajočem na-
cionalizmu v Nemčiji, novam
statusu male entente itd. Raz-
govori se nadaljujejo danes in
jutri, nakar bo izdano oficijelno
poročilo.

Vendar še danes poročajo, da
je Mussolini "v načelu" sprejel
MacDonaldiv petletni razoroži-
tveni načrt z nekaterimi pridr-
ki. Na podlagi tega načrta bi
Anglija, Francija, Nemčija in
Italija izenačile svoje oborožene
sile in skrbele za mir v Evropi;
toda te štiri velesile morajo
prej doseči kompromis med se-
boj glede vseh najvažnejših
vprašanj, ki danes vnamirjajo
Evropo in ogrožajo mir.

Mussolini je sugestiral, da na
prihodnji konferenci mora Mac-
Donald priti v osebno dotiko s
Hitlerjem, kasneje pa s franco-
skim premierjem Daladierjem.
Govorila sta tudi o položaju na
Balkanu in v centralni Evropi
ter o reviziji versajske pogodbe.

Zeneva, 18. marca. — Mac-
Donaldiv petletni načrt, ki je
bil predložen na razorožitveni
konferenci Lige narodov pred
par dnevi, je zelo zainteresiral
zastopnike vseh dežel, toda na-
šel je malo toplih simpatij.
Francija vstraja, da morajo bi-
ti prej garancije za status quo.
Permanentni odbor male enten-
te je izjavil, da načrt lahko slu-
ži kot podlaga za diskusije, am-
pak odbor je proti načrtu.

Zeneva, 18. marca. — Angleški
ministrski predsednik MacDo-
nald, ki je aransiral današnjo
konferenco v Rimu s Mussolini-
jem v svrhu miru v Evropi, je
predložil odsekem razorožitvene
konference v Zenevi nov načrt
za enakopravno znižanje oboro-
ženih sil. MacDonald je izjavil
odkriti, da njegov načrt ne bo
nikogar zadovoljil, ampak kom-
promis mora priti, drugače je
vojna v Evropi neizogibna.

MacDonaldiv načrt določa, da
se Nemčiji dovolijo 200.000 moč
stalne armade, še enkrat toliko
kot sme danes imeti po versaj-
ski pogodbi; Francija zniša svo-
jo stalno armado, tako da bo i-
mela enako veliko armado s Ita-
lijo, sme pa imeti 200.000 moč
pomorske sile in Italija 50.000
moč. Poljska ne sme imeti več
ko 200.000 moč, Rumunija 150-
000, Čehoslovakija ter Jugosla-
vija po 100.000 vojakov; Av-
strija naj bi imela 60.000 moč in
Ogrska ter Bolgarija po 60.000.
Rusija sme imeti največ 500-
000 moč. Veliki Britaniji pa ni
dal MacDonald—nobene meje.

Amerika, ki bo povabljena v
ta koncert, bi omejila število
svojih bojnih letal na 200.

Ta omejitev naj velja za pet
let. Medtem bi posebne medna-
rodne komisije reševale vse spore,
ki bi ogrožali mir in po petih
letih bi se vršila druga splošna
razorožitvena konferenca.

Osem ogrskih plemičev bankro- tiralo

Budapešta, 18. marca. — O-
sem madžarskih aristokratov —
trije baroni, eden knez, dva gro-
fa in ena grofica — je včeraj
prijavilo konkurz.

radi njenega napada na kolum-
bijsko mesto Leticijo. Peru mo-
ra izprazniti to mesto.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Narodna: za Združeno državo (izven Chicago) in Kanado \$0.50 na leto...

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$0.50 per year...

Gene oglasov po dogovoru... Adverting rates on agreement...

Naslov na vas, kar ima stiti s listom: PROSVETA

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS.

Datum v oglepaju, na primer (Feb. 25, 1933), poleg vsakega imena na naslovni strani...

Domač drobiž

Olip je kandidat

Chicago.—Br. John Olip, član gospodarstvenega odseka v gl. odboru SNPJ, je kandidat za zaupnika (trustee) v Clarendon Hills...

Najstarejši clevelandski rojak Cleveland.—Josip Zalar, ki se smatra za najstarejšega Slovenca v clevelandski naselbini...

Subljev koncert Albany, N. Y.—Mr. Anton Subelj, naš baritonist, je imel 16. marca koncert v tukajšnjem Institute for History and Art...

Umri v Clevelandu Cleveland.—Umri je John Zadnik, star 46 let in doma iz Adamov pri Velikih Laščah...

Iz Južne Amerike Buenos Aires, Argentina.—Umri je Mirota Melihen. — Poročila sta se Dominik Lisjak in Pavla Bizjak...

Odkrivanje volilne korupcije v New Yorku New York.—Pri ponovnem štetju glasovnic zadnjih volitev je preiskava odkrila, da so tamenitje v devetih pricinkih ukradli 5,265 glasov...

Napredni rudarji za obnovitev pogodbe Hillboro, Ill.—Lestvični odbor Progressivne rudarske unije se je izrekel za obnovitev mezdne pogodbe z bazično mezdo pet dolarjev dnevno...

Rudarji se upri Lewisu Breese, Ill.—Tukajšnji rudarji so na zadnji seji sklenili, da ne plačajo Lewisovi uniji nobenega asesmenta več...

Novice z zapada Cle Elum, Wash.—Da čitatelji Prosvete svedo, kaj se godi v legislaturi te države, naj povem, da je bila predloga, ki prepoveduje rabo električnih strojev v tistih prostorih...

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

Premalo zanimanja za volitve

Milwaukee, Wis.—Dne 14. marca smo imeli tukaj primarne volitve za sodnike in šolske odbornike. Dasi so bile te volitve važne, ni ljudstvo pokazalo pravega zanimanja...

Ljudstvo bi moralo izvoliti v te urade mož, ki bi v resnici delali njemu v prid, kar pa se ni zgodilo. Ljudje so z veliko večino oddali glasove svojim nasprotnikom, ki zastopajo interese privilegiranege sloja...

Sodniki imajo odločilno besedo v spornih zadevah. Ker je ljudstvo še nezavedno, zato ni nič čudnega, da na sodiških zmagajo tiista stranka, ki ima največ denarja, da lahko maže kolo pravice, da se vrta njej v prid. Pokazalo se je večkrat, da delavstvu nenaklonjeni sodniki izdajajo injunkcije proti piketiranju in pošiljajo v zapore delavske agitatorje...

Šolski odborniki imajo v rokah vzgojni sistem. Od njih zavisi vzgoja mladine. Ako ne bomo vzgajali naše mladine v naprednem duhu, ne moremo pričakovati izboljšanja človeške družbe.

Socialistična stranka je tekom kampanje izdala nekaj agitacijskih tiskovin, a zdi se mi, da veliko premalo. Tega ji ne moremo zameriti, ker je znano, da so blagajne socialističnih organizacij v tej deželici prazne. Upam, da se bo ljudstvo bolj pripravilo za končne volitve, ki se vrše 4. aprila. Pojdite na volišče vsi in oddajte svoje glasove kandidatom socialistične stranke.

Za ohranitev dnevnika Gilbert, Minn.—Ker pazno zasledujem razna priporočila, kako ohraniti dnevnik, naj tudi jaz podam nekaj sugestij kot bivši zastopnik slovenskih listov.

Iz mojih skušenj lahko povem, da ljudje radi čitajo poročila iz svojih naselbin. Tako sem se prepiral, ko sem bil na agitaciji, in sem sam začel pisati dopise in to je pripomoglo k večjemu uspehu. Seveda, takrat so bili boljši časi kot so danes. Mi ne smemo izgubiti poguma, pač pa moramo iti na delo, da ohranimo naš dnevnik. Da se bo naš dnevnik bolj razširil med rojaki, priporočam zastopnikom, da pošiljajo kratka poročila Prosveti o vseh važnih dogodkih v naselbini, ker je znano, da vsak rad čita dopise iz svoje naselbine.

Da bi dnevnik postal obližen, se mi ne vidi priporočljivo. Veliko članov je v stiskah za denar v teh slabih časih. Kadar se bodo razmere izboljšale, tedaj bo agitacija za naročnike olajšana. Dobro bi bilo, ako bi imela Prosveta v vsaki naselbini koga, ki bi stalno poročal o društvenih in drugih aktivnostih, o delavskem položaju, smrtih in drugih dogodkih. Na ta način bi se list bolj priljubil in dobil več naročnikov. Karkoli važnega se zgodi v naselbini, naj se objavi v Prosveti.

Omenim naj še, da smo imeli tukaj zelo hudo zimo. Snega imamo sedaj malo, vendar je vreme še vedno mrzlo. Pozdrav vsem članom in članicam jednote. Louis Vessel.

Cle Elum, Wash.—Da čitatelji Prosvete svedo, kaj se godi v legislaturi te države, naj povem, da je bila predloga, ki prepoveduje rabo električnih strojev v tistih prostorih...

Predloga glede uveljavljenja šesturnika je bila poražena v senatu. Za njo je glasovalo 23 senatorjev, šestnajst pa proti in ni dobila potrebne večine v smislu državne ustave. Za sprejetje predloge so agitirali unijaki rudarji v vzhodnem delu države, dočim so jo neunijaki rudarji v zapadnem delu pobijali. Ignotous Cheligoj.

senatu. Za njo je glasovalo 23 senatorjev, šestnajst pa proti in ni dobila potrebne večine v smislu državne ustave. Za sprejetje predloge so agitirali unijaki rudarji v vzhodnem delu države, dočim so jo neunijaki rudarji v zapadnem delu pobijali. Ignotous Cheligoj.

Nov grob Bridgeville, Pa.—Na narodnem pokopališču je svezel truplo našega brata in pionirja SNPJ, br. Johna Pieterska. Bil je 28 let član in odbornik društva št. 6, Sygan, Pa. Pokojni brat je bil rojen v Saleški dolini na Štajerskem, kjer je preživel svoja mlada leta. Leta 1905 je prišel v Ameriko. Ustanovil se je v Syganu, kjer je delal ves čas za National Mining Co. Tam je vzgajil vzorno družino, dva sina in tri hčerke.

V tej obljubljeni deželi je užil le malo veselih ur, kajti skrbeli je moral za veliko družino. Do rudarske stavke 1. 1927 je zmagoval težave z dobro voljo, toda po polomu stavke, ko so rudarji izgubili unijo, ni hotel več delati pod zemljo. Od tistega časa so ga morile skrbi bolj in bolj, kar je najbrž vzrok njegove prerane smrti.

Da je bil priljubljen in spoštovan v tej okolici, je pokazal njegov veličasten pogreb, kakršnega še ne pomni naselbina Sygan. Pri pogrebu so bila zastopana društva SNPJ, društva SSPZ, samostojno in neko nemško društvo, katerih član je bil pokojni.

Pogreba se je udeležilo tudi pevsko društvo Ilirija iz Cannonsburga, ki mu je zapelo ganljive žalostinke v zadnji pozdrav. Kot brat pokojnika izrekam vsem skupaj najprirednejšo zahvalo za sodelovanje in izraze sožalja. Rudolph Pieterski.

Dnevnik je potreben Winnipeg, Man., Kanada.—Nisem še dolgo naročnik Prosvete, vendar sem uverjen, da je to edini list za nas slovenske delavce v Kanadi, ki nam kaže pot v boljšo bodočnost. Vsem članom SNPJ in slovenskim delavcem sploh priporočam, da si naroče Prosveto.

V zadnjih letih, dokler ni bilo naseljevanje ustavljeno, se je izselilo v Kanado krog šest tisoč Slovencev, povečini navadni delavci. V Kanadi nimamo lista, ki bi pisal nam v korist. Prepričan sem, da je Prosveta pravi list za slovenske delavce v Kanadi. Čital sem že vse slovenske liste, ki izhajajo v Ameriki, a noben ne piše tako kot dnevnik Prosveta, kajti ta list prebuja delavce iz spanja. Neki črnofrakarski list, ki izhaja v Ameriki, piše, da je kriza prišla, ker so delavci izgubili varo. Dokler ne bodo postali spet verni, ne morejo pričakovati boljših časov. Taki listi zavajajo delavce, in če jih bomo poslušali, bomo še dolgo sužnji kapitalističnega sistema.

Bratje Slovenci, naročite se na dnevnik Prosveto, ker propagira prave ideje in razkriva krivice. Prepričan sem, da ga boste z veseljem čitali, ako si ga naročite.

Prosveta prinaša zanesljive vesti o delavskem položaju po vsem svetu in mnogo zanimivih novic iz starega kraja. Ako bomo čitali naš dnevnik, tedaj se bomo lažje borili za naše pravice. Vsed tega priporočam vsem članom SNPJ v Kanadi, kakor tudi nečlanom, da si Prosveto, ki jo potrebujemo vsi delavci, naroče. Valentin F. Ručigaj.

Odgovor dopisniku Yukon, Pa.—Zopet se oglušam v Prosveti. To je moj drugi dopis, ker je prvi že pridobil enega poročevalca. Ta bo morda pridobil dva druga, kar me prav veseli. Saj je dobro, da se kdo od-tu oglasi, da ne bodo ljudje mislili, da smo že vsi pomrli.

Naš France je bil užaljen, ker sem pisala, da je tukaj slab zaaluzek. Pravi, če je tako slabo, pa pustite delo in ostanite doma, kajti na polju že regrat rase. Jaz sem pisala resnico, ker nočem lagati.

Kot se poročam, dela naš novi predsednik a polno paro. Morda se bodo razmere res izboljšale, ker se je dela prijel pri pravem koncu. Najprej je pogledal, kje tiči denar. To je potrebno, da se odkrije, kar je bilo skritega.

Brala sem Judničeve dopise in od M. Jamaka. Taki dopisi zelo koristijo čitateljem, da se ne bo še kdo drugi dal sapoljati komunistom in ujeti v mrežo. Tukaj sta dva prijatelja, ki sta izkusila isto kot Judnič. Oba sta bila navdušena komunisti in sta šla v Rusijo. To je bilo l. 1923. naslednje leto pa sta se že vrnila. V Rusiji se jima ni nič dobrega godilo. Pri manjkovalo je živil in stanovanj in tudi za denar ni bilo mogoče dobiti ničesar. Obiaki Rusije jima je požri vse prihranke, obogatila pa sta na izkušnjah. Anna Kafaric.

Zahvala in priporočilo Leadville, Colo.—Dolžnost me veže, da se zahvalim vsem sorodnikom, prijateljem in članom društva št. 278 SNPJ, ki so me obiskovali za časa moje bolezni na domu in v bolnišnici, kjer sem se moral podvreči težkim operacijam. Člani društva so mi bili v veliko pomoč. Ker SNPJ nudi najboljšo pomoč svojim članom v slučaju bolezni in nesreče, članstvo krajevnih društev pa pozna pravo bratstvo, priporočam vsem, da postanejo člani te organizacije, ki je velikega pomena za nas delavce. Ker več rojakov povprašuje in prihaja za delom v Leadville, se mi zdi potrebno, da nekoliko

opilem tukajšnje razmere. Kakor drugje, nas je tudi tukaj udarila depresija. Rudotopilnica je zaprla vrata 10. marca. Tudi rudniki počivajo in so zaliti z vodo, čeprav pravijo, da smo na vrhu sveta. Ne verjamem, da bi ti rudniki obnovili obrat, ker bi delo, da spravijo vodo iz jam, stalo milijone dolarjev. Zlati rudniki po malem obratujejo, toda v rudniku Claimax, ki je oddaljen 12 milj od tukaj, se dela bolj živahno, a delo je težko. Mnogo delavcev, ki je dobilo v tem rudniku, ga je moralo pustiti. Rojakom svetujem, da ne prihajajo sem za delom. Omenim naj še, da se je moral Anton Zorič, član št. 278, podvreči operaciji in se sedaj nahaja v bolnišnici. Želim mu skorajšnjega okrevanja. Član SNPJ.

Zahvala Detroit, Mich.—To je moj prvi dopis in upam, da ne bo obojen na smrt in pokopan v uredniškem košu. O delu ne morem poročati, ker ga ni. Delavci, ki imajo skušenje, vedo, da je sedanja kriza ena najhujših v ameriški zgodovini, toda so tem ni vredno pisati, ker jamranje prav nič ne pomaga.

Omenim naj, da so člani orkestra "Kansas Jolly Bunch" privedli mojemu sinu ob priliki njegove poroke "surprise party". On je tudi član tega orkestra, ki je 5. marca imel koncert z bogatim in krasnim programom. Po končanem koncertu so člani orkestra tajno sklenili, da privedijo mojemu sinu iznenadenje, ki je bilo res iznenadenje. Zabavali smo se imenitno, kajti godba pod vodstvom mr. Briliga je igrala tako vesele komade, da bi se vsi vrtili, če bi bilo dovolj prostora. Dolžnost me veže, da se na tem mestu v imenu svojega sina in sinah priskrbo zahvalim vsem, ki so žrtvovali in pripravili iznenadnje mojemu sinu ob priliki njegove poroke. Frank Auel.

Dežela Hooč otkov Pravičljivi kraji, pravičljeno življenje

Te dni je predaval švedski raziskovalec dr. Sten Bergmann o svojih doživljajih na Kurilskem otočju ali "Kisimatu, deželi tisoč otkov", kakor ga imenujejo Japonci, njegovi gospodarji. To otočje leži med pravimi japonskimi otoki in Kamčatko. L. 1929. je Bergmann dobil dovoljenje japonske vlade, da ga sme posetiti.

Takšna ekspedicija ni niti posebno prijetna niti posebno varna. Kurili so prav za prav skupina nešteti čeri in samo 31 je pravih otkov, ki so vulkanskega izvora. Dve tretjini leta leži nad to samotno, divjo skupino neprestano, gosta megla, ostalo tretjino leta hrumljajo nad njo strašni snežni viharji. Med visokimi, divjimi stenami Kurilov ni nobenih pristanov, ladje se jim morejo približati le ob redkih dneh in ni čudno, da so obdani s stotinami ogrodi in razbitin naslednjih brodog.

Vendar pa Kurili niso nenaseleljene. Kakšnih 13,000 oseb, Japoncev in pripadnikov prastarega, izumirajočega plemena Ainu, ki je nekoč gospodarilo nad vsemi japonskimi otoki in je po vsej verjetnosti arijskega izvora, biva stalno v teh oddaljenih krajih in se ne preživlja baš slabo. Otoki so namreč izredno bogata lovišča lososov, ki jih v času drstenja lovijo lahko kar s golimi rokami. Spreten domačin jih nalovi tako do 1000 na dan. V zimskem času prihajajo cele črede srebrnih in modrih lisic ter drugih dragocentih kožuharjev do človeških naselbin, tako da imajo ljudje bogat zaslužek tudi s tem lovom. Poslmi prihajajo tudi ekspedicije japonske vlade, ki lovijo tam neko vrsto vidre. Ta vidra je po zakonu zaščitena in je smejo vsako leto uloviti samo 15 kosov. Zato pa je nje koža tudi izredno draga in velja po današnjem kursu do \$4,000.

Zanimivo je, da žive ljudje navzlic morinemu podnebnju v kočah s papirnimi stenami. Če bi se dvakrat na dan ne okopali v obilnatih vroci kopeli, bi gotovo ne mogli vztrajati. Ainujski možje nosijo mogočne brade, ženske pa si tetovirajo boje-

Franciškan Nikodem, dvanajstih pridigarh v A. govoril na konstatacijo sveti, da je katoliška zdej popravila svoje glede kontrole porodov, Prosveta zagovarja ekonomizem. Prosveta je reč poročala, da so an oblasti precej popustili pram kontroli porodov v današnje krize in ta popust je manifestacija ekonomskega determinizma. Ekonomizemere so močnejše kot razvalne zapovedi. To je sto in stokrat manj. Franciškan pa pravi, da zagovarja ekonomski nizem, ki moral zagovarjzla, ki izvirajo iz ekonomskega razmer in ki jih morda je ekonomskemu determinizmu. Prosveta ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Kje se Franciškan... Franciškan Nikodem, dvanajstih pridigarh v A. govoril na konstatacijo sveti, da je katoliška zdej popravila svoje glede kontrole porodov, Prosveta zagovarja ekonomizem. Prosveta je reč poročala, da so an oblasti precej popustili pram kontroli porodov v današnje krize in ta popust je manifestacija ekonomskega determinizma. Ekonomizemere so močnejše kot razvalne zapovedi. To je sto in stokrat manj. Franciškan pa pravi, da zagovarja ekonomski nizem, ki moral zagovarjzla, ki izvirajo iz ekonomskega razmer in ki jih morda je ekonomskemu determinizmu. Prosveta ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Prav tako ne zagovarja ga! Zagovarjanje ekonomizma bi bilo tako neismiselno, kakor kdo zagovarjal štiri leta v zmernej pasu s konanim dobrim in slabim nem. Mi le opozarjamo stva, ki so dokaz, da ekonomski determinizem je, pa je prav ali ne.

Policijski napad na brezposelne v Washingtonu. V tem se "new deal" nič ne razlikuje od starega.

Vesti iz Jugoslavije

(Glasna gorčila iz Jugoslavije.)

OGLASITEV SODBE V SENČURSKEM PROCESU

Obtoženci so bili spoznani krivim in obsojeni: Strein na zapor, ostali na zapor. ...

Beograd, 6. marca. — Danes ...

Brodar Janko, rojen v Hrastu ...

Umnik Anton, rojen v Senčurju ...

Strein Ivan, rojen v Kapli ...

Vombegar Jernej, rojen v ...

Kos Vinko, rojen v Voklem ...

Ogrin Tomaž, rojen v Pri ...

Gregorin Franc, rojen v ...

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

Beograd, 26. febr. 1933. ...

Zadnjič smo poročali, da se je ...

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

odgovarjanje na raspravi kaže ...

Cesa jih dobi obtožnice, smo ...

Med zaslišanjem pripoveduje ...

Obtožnica pravi, da je glavni ...

Drugi obtožence, posestnik Umnik ...

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

možnici in dejal okrajnemu glavaru dr. Ogrinu, kako to, da ukazuje streljati proti ljudem. Glavar se je bled izgovarjal, da on ni dal ukaza streljati. Tudi orožnike sem vprašal, kdo jim je ukazal streljati, pa niso odgovorili. Tudi podporočnik Rakič ni odgovoril. Na prošnje glavarja sva z Umalikom mirila ljudi, ki so se zaradi streljanja silno razburili.

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

Proces proti bivšemu poslanca Brodarju in tovarišem

ZA NAŠE FARMARJE

Prezerviranje jajec

Midway, Pa. — Dve metodi, ki sta se najbolj obnesli za prezerviranje, sta: v slani vodi in apnu in v "water glass" raztopini. Vzemimo 3 funte dobrega živega apna, denimo ga v posodo s toliko vode, da se apno raztopi. Zmešajmo s štirimi galonami čiste vode, dodajmo tej mešanici 2 funta soli. Zmešajmo dobro, da se sol raztopi, pustimo, da se vse skupaj vsede na dno posode, da postane voda čista. Tej množini vode dodajmo okrog 4 unče borove kisline (boracic acid) in dobro premešajmo. Ta množina vode je za prezerviranje okrog 30 ducatov jajec.

Prezerviranje z "water glassom". Raztopimo in zmešajmo eden in pol kvarta komercialnega "water glassa" z 8 kvarti čiste prevrete, shlagene vode. Vse skupaj dobro zmešajmo. Dva prstena lonca zadostujeta za prezerviranje 30 ducatov jajec, in omenjena raztopina. Ako pa potrebujemo več vode, da zalijemo jajca, moramo pa napraviti močnejšo raztopino. Vzemimo 5 kvartov prevrete vode na eden in pol kvarta "water glassa". Jajca položimo navpično, da stojijo na tankih koncih in da vedno stoji voda čez. Jajca morajo biti čista, kadar jih zalijemo. Kadar rabimo jajca, jih lahko pobiramo iz vode in jih dodajamo. Ne smemo jih pa oditi in tako pustiti. Tako prezervirana jajca obstojijo nad šest mesecev, ne da bi se pokvarila. Paziti moramo, da prezerviramo samo sveža jajca. Niti eno ne sme biti pokvarjeno med njimi. Beljak in rumenjak se nekoliko izpremenita, ali zato so jajca vseeno dobra. Dodamo jih lahko v vodo kadar si bodi.

25 pravil o umetnem gojenju piščancev

1. Zberimo si pleme in barvo, katere nam najbolj ugaja.
2. Dobri kokošnjaki ali gojilniki za umetno gojenje je absolutno potreben.
3. Uredimo gojilno poslopje pravilno.
4. Temeljito očistimo in desinfektiramo gojilnik.
5. Gojimo na čisti zemlji, kadar izpuščamo piščance na prosto.
6. Rabimo dobro in pravilno gojilno peč.
7. Premogove (trd ali mehak premog) so najboljše.
8. Pripravimo zadosti velike krmilne in vodne posode, da se vsi piščanci lahko krmijo naenkrat.
9. Nadomestimo navadna stekla v oknih z umetnimi, da prepuščajo solne žarke ali vitamin D.
10. Rabimo grobo nastiljo za piščance, pod katero smo potresli eno inč debelo belelega presejanega peska.
11. Zlični podi (wire floors) preprečujejo bolezn.
12. Pripravimo gojilnik, da je tople.
13. Naročimo piščance zadosti zgodaj spomladi.
14. Bateria gojilniki prihranijo delo in preprečujejo razne bolezni.
15. Bodimo pripravljene, kadar piščanci dosepejo.
16. Preskrbimo dobro in nepokvarjeno krmo za piščance.
17. Upoštavljamo priporočeni sistem, da jih ne prihranimo krmiti prezgodaj.
18. Rabimo način, ki nam prikrajša delo.
19. Bodimo pripravljene, če se piščanci pričnejo med seboj jesti, da ne jedo nastilje.
20. Posebno pazimo, da preprečimo najhujšo bolezen "coccidiosis".
21. Odstranimo zgodaj petelne od rastočih jarec.
22. Pripravimo piščancem senčne prostore na pašni in čisto zemljo.

mo piščance proti kurjim kozam (chicken-pox). 23. Varujmo jih perutninskih glist, trakulj, uši itd.

24. Pripravimo čisto zemljo za izlet in pašo po sledečih zakonih: Sveža zemlja. Predvojimo izlet, da imamo na eni strani piščance, drugo stran pa obdelano in zasejano za prihodnjo premostitev. Ali pa: Kjer raste zelena krma, jo premežimo z mrežo, da ne morejo uničiti korenin pašne. Pripravimo pravilno krmo, drobne polzeve lupine, potrebne minerale. Varčujmo, da ne uničujemo krme ali jo onesažimo. Sanitarnost, čistota je najpoglavnejša. Čistimo gojilnike vsaj vsaka dva tedna. Desinfektirajmo, brišajmo gojilnike proti ušem in pršicam. Vedno pregledujemo piščance za uši in druge parazite. Selimo gojilnike večkrat na leto na čisto, neokuženo zemljo. Postavimo zavarovane posode proti slabemu vremenu s krmo in vodo v senco, proč od gojilnika, da se krma ne okuži. Pripravimo zadosti prostorne vodne in krmne posode za rastoča piščeta; 2 inč prostornine za krmo na vsakega piščanca in 4 inč gredi na vsako rastočo piščeta, ki je staro od 8 tednov do 4 mesecev. Ventilacija brez prepaha posebno ponoči. Pazimo na razne živali, posebno podgane in na slaba vremena, posebno ponoči. Pripravimo senco za piščance in rastočo perutnino. 25. Selimo jarice v kokošnjake za nešenje. Leghorne in druge jajčarice čez okrog 180 dni, težka in srednja plemena čez okrog 200 dni.

Frank Lukancich. (Dalje prihodnjia.)

Silevit boj v kongresu

Demokratje razcepjeni valed interesov

Washington, D. C.—Kongres je torišče srditih bojev. Boj za pivo še ni končan. Senat je znižal količino alkohola v pivu in vinu na 3.05. Nižja zbornica se s tem ne strinja in v petek je izročila naredbo konferenci obeh zbornic.

Rooseveltova "farmaka odpora" je tudi sunila v sršenovo gnezdo. Pojavila se je cela vrsta opozicij in demokratični element v obeh zbornicah je razdeljen na več taborov. Predsednik bi rad forsiral cene farmakih produktov navzgor z vladno kontrolo farmake produkcije, katero bodo omejili. Roosevelt sam priznava, da je to eksperiment, o katerem še ne ve, kako se bo obnesel, ampak "nekaj je treba storiti."

Rooseveltov načrt za uposrevanje brezposelnih še ni predložen. Predsednik je povedal, da izredno zasedanje kongresa bo trajalo toliko časa, dokler ne sprejme vsega njegovega programa za pobijanje krize.

Pivo v Chicagu bo 10c vrček

Chicago. — Kakor poročajo, imajo čikaške pivovarne pivo že pripravljeno. Pivo bodo prodajali v salunih po 10c mali vrček, v restavracijah po 15c in na dom ga bodo dostavljali v zabojih po 10c steklenico. Mesto že prodaja licence za prodajanje piva. Licenca stane \$300 za leto dni.

RAZNE VESTI

Cermak je zapustil \$250,000 Chicago.—Oporoka pokojnega župana Cermaka, ki je bila v soboto predložena zapuščinakemu sodišču, je razkrila, da je Cermak zapustil okrog \$250,000 premoženja. Kot poročajo, je imel Cermak blizu milijon dolarjev, toda v zadnjih treh letih je izgubil več ko pol milijona v propadlih delnicah in bondih. Imetje je zapustil svojim trem hčeram in njihovim otrokom, nekaj pa dobrodelnim zavodom. —Mestni svet je pred nekaj dnevi sklenil, da se bo 22. ulica — ki vodi skozi češko in slovensko kolonijo—poslej imenovala Cermak road.

Einstein priznava moč manjšine

New York. — Zadnje dni so protivnojniki v New Yorku privedli večer nemškemu učenjaku Einsteinu. Gostje so bili Roalka Schwimmer, Norman Thomas, Oswald Garrison Villard, Heywood Brown, Elmer Rice, F. H. La Guardia, Fannie Hurst in drugi. Einstein je rekel v svojem govoru, da večina prebivalstva vsake države je brez volje in navadno jo rine pred seboj energična manjšina, ki ve kaj hoče. Ako se organizira močna pacifična manjšina, lahko doseže vse, kar hoče.

Pilsudski udaril po socialni zakonodaji

Varšava. — Poljska vlada je pod krinko "unifikacije" pričela z akcijo za demolaranje vse socialne zakonodaje, katero si je priborilo delavstvo v povojnih letih. Protij se bore levicarske skupine v parlamentu, kjer so v manjšini. Na zasedanju parlamentarnega odbeka za socialno blaginjo so socialistični poslanci razkrinkali namen vlade, nakar so se vse manjšinske stranke kot znak protesta vzdrale glasovanja o vladni predlogi.

Unije se vrgle v politično akcijo

Superior, Wis. — Vse organizirano delavstvo, med katerimi so tudi brezposelni, se je vrglo v politično kampanjo za izvolitev mestnih uradnikov. Svoje kandidate so postavili na vsa mesta. Pri zadnjih volitvah v mestno urade so delavci izvolili tri konzilmane in šest okrajnih nadzornikov. V kampanjanskem odboru so zastopane vse delavske organizacije. Program zahteva municipalni socializem.

Ohljski rudarji organizirajo novo unijo

Bellaire, O.—Med ohljskimi rudarji in rudarji v Panhandle distriktu Zapadne Virginije se je pričelo gibanje za ustanovitev nove unije proti redukciji plač in za izboljšanje razmer. V teku so priprave za konferenco. Voditelj novega gibanja pravi, da bo do nove unije prišlo v bližnji bodočnosti; upajo tudi, da bo dobila zaslobo pri vseh rudarjih na centralnem konkurenčnem polju.

12,000 bank odprtih, 6000 pa zaprtih

Washington, D. C. — Okrog 12,000 bank v Združenih državah je obnovilo poslovanje v zadnjem tednu. Od teh je 5000 članic federalnega rezervnega sistema in 7000 državnih denarnih zavodov. Ob začetku leta 1930 je poslovalo okrog 24,000 bank v Ameriki. V teku krize je 6000 bank zaprlo vrata in zdaj je vlada zaprla ostalih 6000.

Šest krav za \$3.25

Reidsville, Ga.—Nekemu tukajšnjemu farmarju je bilo radi zaostalih davkov prodanih na javni dražbi šest krav za \$3.25 in prav toliko je prinesla mula. Dvesto farmarjev je skušalo pregovoriti šerifa, naj odgodi dražbo, ampak niso uspeli. Nato so privedli "Sears-Roebuckovo" afero, kupili živino za omenjeno vsoto in jo vrnilo ženi gospodarja.

Kinostari v Clevelandu zaprti

Cleveland, O. — Filmski teatri po vsem mestu so bili v tem v petek zvečer zaradi spora med filmskimi operatorji in lastniki gledališč.

Ob smrti župana Cermaka: odprema njegovoga trupla iz Floride v Chicagu.

Zgodba idealista Marka

Spisal Zvonimir Kosem

"Mislim, da moj govor ne bo ostal brez učinka," je rekel Marko; "pa tudi tako bi se zganili mrljivi v mrtvašnici, ki sega od prve do zadnje barake..."

Senčar ga je prijateljsko potprepljal po rami. "Zdi se mi, da si se skrbno pripravil in da boš lepo dovršil svojo nalogo. Vsi, kolikor nas je trpinov, smo lepo složni... nobenega izdajalca ni med nami. Naša ura se bliža, brate!"

"Naša doba!" je pomahal majhni mož ob mizi z rokami. "Krivica vlada zdaj na svetu, potem pa bo vladala pravica!"

"In sence te dobe ne sme nikdar zaiti. Vavken!" se je razvnel Senčar. "Bratje! Čim temnejša je bila do sedaj naša suženjska noč, tem svetlejši bo dan, ki mu že zremo v svetlo, jutranjo zarjo..."

Vavken je vstal.

"Pozno je, bratje—čas, ki nam preostaja, je pa dragocen za nas vse in moramo ga znati uporabiti. Kar je bilo treba skleniti, je sklenjeno. Na jasnem smo si pri vseh točkah, ki smo jih obravnavali; vsak posameznik izmed nas ve, kaj mu je storiti, kje je njegovo mesto. Vendar nas čaka še mnogo dela, ki moramo biti nanj pripravljeni z vso resnostjo. Zato se lepo v miru razidimo in—kvišku srca, bratje!"

Ko sta se četrte ure nato vračala Marko in kovač Krejči po samotni temni cesti proti barakam, sta bila obadva zamišljena in redkobesedna. Silhuete kostanjev so kakor črne pošasti kipele v noč; gozdovi v daljavi so bili pogreznjeni v molk, nobenega vetra ni bilo od nikoder, obrisi gora za gozdovi so bili popolnoma zatemnjeni—povsod sama črnina noči, mrka in vlažna, kakor mora na prsi segajoča.

"Hitro je prišlo vse to... hitreje nego sem si mislil..." je rekel Marko. "Glej, Dreja, in hitreje nego si misliva ti in jaz in vsi trpini, bo prišlo tudi, kar še mora priti..."

Kovač je zamahnil z roko.

"Naša doba se bliža — tako je rekel tam pri Senčarju tisti majhni mož in lepo je povedal! Da, naša doba!"

V baraki je bilo vse temno. Samo hropenje speh je glodalo mrtvaško tišino, razpreženo od vrat do najbolj oddaljene slamnice v kotu; tako gloda črv v zavrženem, smrti zapisanem deblu osekane drevesa.

Kovač je šel takoj spat, Marko pa si je poiskal knjigo in pričel čitati ob svoji slabo brleči sveči...

V mraku so zasumeli tihi koraki. Marko je naglo dvignil svečo in pogledal — bila je Elza, kakor bel angel plavajoča med slamicami, med spečimi, proti luči.

"Bala sem se že, da so te razbojniki napadli in ubili, ker te toliko časa ni domov... V dremanici se mi je zableščalo skozi trepalnice, zbudila sem se in videla, da svetliš ti, Marko... Malo prej pa se mi je sanjalo o tebi... bile so to hude sanje, ljubček moj..."

Oklenila se ga je s svojimi belimi rokami, privila se k njemu s svojim vročim, polnim telesom.

"Ne bodo mi te vzeli, ne smejo te mi vzeti, ne, ne... nikdar ne... Umrla bi od žalosti..."

Ljubček jo je objel.

"Kaj se je zgodilo, Elza, dušica — kaj se ti je sanjalo? Vsa si prestrašena..."

"Prišli so razbojniki v barako, te vklebili in odvedli s seboj; nič niso vprašali, zakaj—ugrabili so te kar na lepem. In veš, vsi so imeli

zmršene, črne brade in hudobne zelenkaste oči... groza me je bilo... To se mi je sanjalo..."

Zasmejal se je.

"To se ti je sanjalo... in drugega nič? Puhle sanje... samo puhle sanje, Elza... Ne bojim se razbojnikov, če bi tudi v resnici prišli pome, zato se tudi ti nikar ne boj, da bi me ugrabili... Rajši poslušaj mene—pa se ne zmejni za prazne sanje! Elzica! Odrsenje se nam bliža... veseli se! Odršil pa nas ne bo nobeden bog, temveč odrešili se bomo sami... vstali bomo trpini, barake se bodo dvignile, mrtveci bodo oživel v tej veliki mrtvašnici... napočil bo naš veliki dan... In ko bo raztrgala sovražne okove še tvoja solnčna domovina ob morju, tedaj, Elzica... na jug, na jug..."

"Da, na jug... kakor dvoje golobov čez hrib in plan... naravnost proti morju!" je zavdihnil ob njem, v njegovem naročju. "Da bi se tvoje upanje kmalu izpolnilo, da bi ne bilo zaman to naše hrepenenje..."

In še pozneje, v spanju, v sanjah, so ji ustnice šepetale:

"Na jug, na jug..."

III.

Povodenj, poplavlajoča polja—kdo naj te zajezil, vihar, hrumeč čez ravan—kdo bi te ustavil, bliski ognjeni, sikajoči iz neba—kje si, ki bi jih pogasil, gromovi bobneči, oblake strasajoči—kaj naj ti dam, ki bi jim zamašil hropeče žrelo, da bi utihnil!

Temna so bila okna tvornic, iz visokih dimnikov se ni kadilo, stroji so molčali. Po cestah razlita pa je valovila množica mračnih postav, pesti skrčene, v očeh sovraštvo in upornost; kakor morje nemirno in pljusajoče—seminjta so se zaganjali valovi, butali zdaj na levo, zdaj na desno. Zašumelo je v gneči, daleč preko nizkih streh barak se je razlegel krik:

"Stavka! Stavka!"

Tri dni je že trajala.

Škropil je dež, enakomerno, brez prestanka. Ceste so bile blatne, vse v lužah. S črnih kostanjev je curljalo venomer; hiše, na samem stoječe, so bile do praga pogreznjene v mlakuže. Množica pa se je zibala naprej med barakami, hrumela neustrašeno, iz vseh oči je sijalo upanje.

"Stavka! Stavka!"

Tam, kjer so se ceste križale, so govorili govorniki. In vse je vrela tja, da sliši glas pravice, ki bo odrešila trpine. Pod pepelnosivim, nizko k barakom, nizko k zemlji sklonjenim nebom se je dvigal visok oder, na odru pa je stal Marko in je govoril. Oči so se mu bliskale; v njegovem glasu je bila odločnost, samozavest, pogum, zraven tega pa tudi nekoliko topliga vonja ljubezni in blagosti, da je kakor blagodejen balzam vplivala na množice že samo beseda o "novi dobi," beseda, ki je bila zagotovo boljše bodočnosti.

"Bratje moji, predragi trpini... sestre milje..."

Mislil, dolgo časa v srcu žareče, so se neprenehoma prelivali v besede in padale sedaj—kakor dozorel sad z bogato obloženega drevesa—iz ust med množico. V mrak potopljeno mesto barak zadaj za odrom je bilo kakor črn zastor, ki zakriva pod seboj nekaj, kar bo vsak čas bruhnilo na dan, pretregalo vse vezi in se redkoma razlilo čez plan; vzdramil se bo kralj Matjaž s svojo vojsko, hitel bo v boj za pravico, za osvobojenje zatiranih in tlačanih, v golih rokah vojščakov se bodo zabliskali meči...

(Dalje prihodaj.)

Pantelejmon Romanov:

TAJNOST

On je skočil na peron, ona pa mu je še enkrat zamahnila z roko in z občutkom lahke, nejasne boli, ki ji jo je povzročilo slovo od tega neznanega mladeniča, stopila nazaj v vagon.

Nekaj časa je stala na hodniku. Tako nekam neprijetno ji je bilo iti v kupe, hkratu pa je hotela biti sama z občutkom tega bratskega srečanja, ki jo je tako čudno ganilo. In prav nič ni vedela, kako bo vstopila: ali ga bo pogledala in se spet srečala z njegovimi neprijetnimi, molčecimi očmi ali ne bo ne enega ne drugega.

Drugi kupeji so bili zaprti, toda ljudje so bili notri in se ji zatorej ni bilo treba ničesar bati.

Še malo je postala na hodniku, potem je pa stopila v kupe.

Ni pogledala na polico. Stopila je k oknu in gledala v svetli somrak zimske noči. Zdaj pa zdaj so se kakor čudovite zvezdice vsule mimo okna iskre, zdaj pa zdaj so se zasvetili kupi svežega snega, zdaj pa zdaj je vse skupaj mastri oblak lokomotivnega dima, kakor da se je vse skupaj izgubilo v praznino, slišati je bilo le še gluhi ropot koles in žvenket vagonskega železja.

— No, ste spremili svojega znanca? — je vprašal mož na polici.

— Saj ni moj znanec, — je odvrnilo dekle, ne da bi se obrnilo od okna.

— Kako da ne?

— Je mar potrebno, da je vsak s komur govorite, vaš znanec?

— Tako je. Prav ste dejali. Do Moskve je še daleč. Pojdite sem gor k meni.

Dekle je ostrmelo. Tako je bilo zmedeno, da niti ni vedelo, kaj naj prav za prav odgovori, kar tako je vprašalo, čeprav je bilo slišalo:

— Kaj?

— Sem gori k meni pridite, ležala bova in kramljala.

— Ali ste zmoreli?

— Kaj bi norel? Samo prepričati sem se hotel, če ste v resnici taki, kakor je sklepali po vaših besedah. Kakor vidim, vas je treba samo malce počesati, pa postanete tista stara podeželska gospodična, ki se je sicer bala greha in očeta z mamno vred, toda v tem je bila tudi njena logika; pri takih, kakršna ste vi, pa niti ne veš, česa se prav za prav boje? Tako kaša, da se nikdar ni moči znajti.

— Molčati bi morale prav za prav in oditi iz kupeja.

Todaj pa je mladi mož sam skočil s police. Srce ji je zastalo ob misli, kako se ji bo vsak čas približal, toda on tega ni sto-

ril. Ne da bi izpregovoril besedico, je odšel iz kupeja.

Dekle je bilo užaljeno kakor otrok, ki so ga okregali in se potem niti ne zmenijo več zanj.

Ta človek ji je postal še bolj zopern. Očividno je to navadna žival, kakršnih je dosti in ki gledajo na žensko samo z živalčakega stališča. Vseeno mu je, kakšna je ženska: zdaj ta, čez eno uro druga. Potem, ko se je seznanila s študentom, ki je bil pravkar odšel, je spoznala obe strani moške duše. Ena je bila posebjena v tem subjektu.

Dva moška sta bila pravkar poleg nje, toda med njima je sijalo brezno. Eden je imel pravo človeško dušo, preprost je bil, čist in zanj so bila seveda glavno njena človeška svojstva, to, čemur so prej dejali duša. In kaj je mogla čutili napram temu človeku, če ne najnežnejše simpatije?

Drugi pa je bil predrzna, silna žival. Prva beseda, ki jo je bil izpregovoril z njo, ni bilo nič drugega, nego najbolj žaljiva nesramnost in nekaj relativnega in morda je zanj to povsem naravno. Toda bistva to nikakor ne izpremeni.

Enega se bo spominjala s nežnostjo in toplino, drugega pa s studom.

Vrata so se odprla, on je vstopil, in dekle je z neprijetnim občutkom nemira in strahu zaslišalo, kako je obrnil ključko in zapri vrata.

Takoj nato pa je pomislila, da prav za prav ni tako ubogo bitje, naj ji je poskusi kaj storiti, mu že pokaže.

On pa ji ni dejal niti besedice, lahko kakor mačka je skočil na svoj prostor in legel na hrbet, z roko pa si je zasentil lice.

Zoperno ji je bilo, da ji je takole prečital lekcijo in da je zdaj očividno zadovoljen s svojo pametjo in z vsem, kar ga postavlja nad njo.

Mimo tega ji je silno jezilo, da ji je pokvaril čudovit vtis, ki ga je povzročilo srečanje s tem ljubeznivim mladeničem, zakaj vsako sekundo je z neprijetnim čuvstvom v srcu čutila njegovo prisotnost in v mislih zbirala izraze, ki bi jih bilo treba reči temu neumnemu, ošabnemu živinčetu in ki bi se ga tako prijeli, da niti jezika ne bi več iztegnil.

Dekle je odšlo od okna, si na spodnji klopi postlalo s pletom, za podglavje je izveliko blazino in leglo.

Komaj je bila zaprla oči, že jih je spet strahoma odprla, zakaj začula je, da je oni zgoraj spet skočil dol.

Pred njo je stal mož v vojaški uniformi.

— Nu, kaj bo, ali bo med nama mir ali vojna? Le kar ležite, saj se vas še dotaknil ne bom, visoka gospodična.

Dekle je zares hotelo poskočiti in tako bi bilo moralo prav za prav storiti: vstati in oditi na hodnik, toda po njegovih besedah o visoki gospodični je že nekako iz samoljubja ostalo.

— Kaj imate tu opraviti visoka gospodična? Čemu ste tako neprijazni z menoj? — je dejal mož v vojaški uniformi, sedel poleg nje na klopi in si gladil kolena v tesnih ovojkah.

— Zato, ker je vaše vedenje nasproti ženskam živalsko, žaljivo.

— Vi potemtakem cenite osebnost po njenem vedenju nasproti ženskam, ne pa po tem, kar prav za prav v resnici je.

— Ni mi čisto jasno, kaj hočete s tem reči, — je dejalo dekle ironično.

— Kaj vam ni jasno? Tale študentek, žlevica, ki ni mogla braniti vaših pravic do prostora v kupeju, je bil deležen vaših simpatij zaradi svojega "lepega" vedenja nasproti ženskam. Jaz pa nisem tak. Jaz ne morem potovati s takim dekletom, kakršno ste vi, ne da bi pri tem kaj čutil.

Dekle ga je poslušalo in občutilo nevedčnost svojega položaja: on je govoril take reči, ona pa je ležala pred njim na hrutu. Da bi vstala, ko je bil zamujen pravi trenutek, je bilo malce nerodno, poleg tega pa je preglasno izjavila, da primera z visoko gospodično ni prišla na pravi naslov; pokazati mu hrbet, se spet ni spodobilo in bi si to lahko po svoje razlagal. Če pa leže na bok z licem proti njemu, bo to kajpak še najbolj nespodobna poza.

— Sem mar jaz kriv, če me je priroda ustvarila kot priprosto, normalno žival, občutljivo za vse življenjake dražljaje?

— Vsi podležji govore tako, — je dejalo dekle, — nič si nikar ne domišljajte, morda bi imeli uspeh pri kakih visokih gospodični, me smo pa iz drugačnega testa narejene. Kdo vam pa verjame! Dekle vidite pred seboj, samo se pelje z vami, čemu se ne bi malce zabaval? Sami pravite, da ste žival in za takega vas tudi imam. Morda so na svetu ženske, ki imajo rade živali, jaz pa z gnusom in studom mislim na to, kako ta ali oni moški prvokrat vidi žensko, nič ne ve o njej, o njeni... duši, kakor so prej pravili, pa že... sili vanjo. Kako nizkotno je to!

— Kako pa, da sta s tem študentom takoj postala taka prijatelja, saj ga tudi nisi poznala?

— Kako si upate tako govoriti z menoj, — je dejalo dekle in zardelo do ušes, ko ji je bil dejal "ti".

— Pusti, pusti, resno in iskreno govorim s teboj, ti se pa puliš za obliko, — in to rekaj jo je krepko prijel za roko ter jo prisilil, da je legla.

— To je nekaj povsem drugega, — je odgovorilo dekle in se kar nekako mehanično pokorilo sili — ta človek je "ist in pošten."

To je izpregovorila s srditim

glasom. Hkratu pa je pomislila, da vobče ne ve, kako se mora držati in da mu vobče ne bi bilo treba niti odgovoriti. Njen srditi glas ustvarja nezaželjen ton odnošajev, kakršni so med dobro znanimi ljudmi z različnimi značaji.

Mimo tega ji je tako naravno in brez vsakega posebnega pomena dejal "ti", a se ji je bolj zdelo, da mora biti užaljena, kakor pa je bila užaljena v resnici.

— Pusti to, prosim te — kaj pomeni prav za prav, čist in pošten? Če bi se spečala z njim, se to ne bi nič lepše končalo, edino ta razlika bi bila, da bi čez mesec dni čutila do njega prezir in mržnjo, zakaj sama bi morala iskati prostor po vagonih, povsod bi morala biti namestu njega, on bi pa mežikal in si mel roke.

Iznova ga je hotela ustaviti, ko ji je rekel "ti", toda on je temu očividno pripisoval tako malo važnosti in tako zanimivo je govoril, da ga tudi tokrat ni ustavila. Poleg tega se ji je tudi zdelo, da je na vsem vendarle nekaj resnice.

— Če hočeš biti sodoben človek, glej življenju globoko v oči, globoko in realno, zakaj takšno je življenje. Dosti več boš pridobila. Nič več ne boš lažljivo in prevzetno užaljena, ljudi ne boš več ubirala iz svojih nebeških višav. Tisto tvoje marmeladno devišstvo, ki ti je navzlic tvoji rdeči ruti ostalo od babice, sedi v tebi in čaka na pripravno priliko, da bo lahko užaljeno ali pa da bo vsaj videti, kakor da je užaljeno.

— Saj ti prav za prav nisem tako zopern, kakor bi ti to rada na zunaj pokazala.

Deklica je na mah videla, da še zmerom drži njeno roko v svoji, zdrnila se je in mu jo iztrgala.

Vojak se je nasmehnul.

— Po nepotrebnem se me bojiš. Naravno se mi zdi, da edim tu pri tebi kot moški, t. j., da govorim tako enostavno in odkrito, kakor se spodobi. In nič več. Od mojega razgovora ti bo ostalo mnogo več resnice in izkušnje, kakor od sentimentalnega, prijateljskega pomenkovanja s tem študentom.

Dekle je molčalo.

Vsa olajšana je pomislila, da si ne bo dovolil nasproti njej nobene nesramnosti in da ji ne bo treba klicati na pomoč.

— Zelo sem vesel, da sva se srečala. Vedel sem, da te ukrotim. Zakaj vse, kar govorim, vse to je resnica in ti čutiš, da je resnica.

— Resnico je moči govoriti tudi brez nesramnih besed, — je odvrnilo dekle.

— Saj nisem dejal nič nesramnega, to si le ti tako razumela, ker ne moreš gledati na vse enostavno in realno, temveč z nekakega krepostnega stališča. Pusti besede "naravno in nenravno", pusti svojo "žival", pa boš videla, koliko prijetnejši bodo tvoji odnošaji do moških in koliko več boš imela od tega. Evo, smo že v Moskvi.

Vstal je in stopil na hodnik. Dekle je takisto vstalo, vzelo plet in s police kovčeg. Potem je stopila k oknu, se ustavila in

gledala, kako beže mimo črne luči ogromnih tovornjakov, po tako dolgi tem bolj svetle, iz neznanega vzroka je obrnila dlan in pritisnila k licu, kakor da hotela prepričati, če ji je bila resnica.

Vrata so se odprla. Niti ni bil njen sopotnik, lice je vzel kovčeg in ga vnil na klopi. Potem sta dva moški roki prijeli njeno roko in jo potegnili k sebi, kovano in krepko jo je držal na ustnice in dejal:

— Menim, da mojega va ne rabiš. Zbogom! Niti zaklicati ni mežikanja in začudenja, za ga bilo več.

Tudi ona je stopila iz vagona, poklicala izvoščaka in se odpravila. Če bi bila zaklicala za se, da je paglavca in nesramno jo imel za neumnega otroka.

Mehanično je potegnila po ustnicah, dolgo sedela mično in gledala s slepih bežeče hiše, vogale in v graje.

Kaj se je zgodilo z njo drzen moški jo je razplaval pa ni mogla braniti svoje časti, da bi o tem še le premišljevala. Toda, ali ga res nikoli več ne bo spomnila, mehanično je gnala iz žepa listek z njegovim imenom in ga vrnila v vagon.

23.000 praznih hotelov

Gospodarska blaginja mest zavija v obilni mest od tujskega pomena. Tudi prav dobro zavajajo stolnice, ki se trudijo, da vabijo čimveč tujcev k sebi. Je tujski promet tisti čini poživlja ritem velenem, naša tudi svežih sil v denar tok in delo množice.

Pariz, ki je tujako-primesto v najboljšem pomenu, sede, beleži v zadnjem človek lastne skušnje v tem pariz imajo 23.000 hotelov v njih 700.000 sob, ki so akoro popolnoma prazne. deni so le najboljši hoteli di ti tako pičlo, da sploh goče govoriti o kakšnem skem prometu, ker prazni tudi v njih prekašajo številnih apartamentov. Pariz v teh časih gospodarske sije tolažijo samo z misli se v pogledu tujškega priti drugim mestom na skem kontinentu ne godi

V JUGOSLAVI

Probo Herve

Na Hitrem Ekspresnem Po

PARIS

24. MAR.—18. APR.—19.

CHAMPLAIN

1. APRILA—22. APR.

ILE DE FRANCE

29. APRILA—27. MAJ

Zahtevane cene v vsi kraji v Jugoslaviji

in pooblaščenih za potne liste vstopne

prohibicijske agencije

French Line

306 N. MICHIGAN AVE., CHICAGO

123 S. Third St., Minneapolis

All ste naročeni na "Prosveto"? Podprajte svojo

TISKARNA S.N.P.

SPELJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, čestitke, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugo.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila dajo vodstvo tiskarne. Cene umerna, ustjako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue

Chicago, Ill.

Tam se dolo na kolje tudi vsa ustnena pojasnila